

ΚΑΘΗΜΕΡ. 10/06/2001

Εκτύπωση

Μεγάλη ευκαιρία για το Κυπριακό η ένταξη

Ο ειδικός συντονιστής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Τομ Γουέστον μιλάει στην «Κ» για τις επόμενες κινήσεις που ετοιμάζει η Ουάσιγκτον

Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ

Οι ΗΠΑ θεωρούν ότι η προοπτική ένταξης της Κύπρου στην Ε.Ε. πρέπει να λειτουργήσει ως κίνητρο για την επίλυση του Κυπριακού, και με το σκεπτικό αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη μια συντονισμένη προσπάθεια Ουάσιγκτον - Βρυξελλών που επικεντρώνεται στην εξασφάλιση οφελών για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, με απώτερο στόχο την επίτευξη λύσης.

Με δεδομένο το χρονοδιάγραμμα της ενταξιακής διαδικασίας που έχει χαράξει η Ε.Ε. στη Νίκαια, η αμερικανική διπλωματία θα ενεργοποιηθεί έντονα τους επόμενους μήνες, με σκοπό την επανέναρξη των συνομιλιών Κληρίδη - Ντενκτάς εντός του φθινοπώρου και με απώτερο στόχο την επίτευξη μιας κατ' αρχήν συμφωνίας μέχρι το 2002.

Επειτα από πέντε γύρους εντατικών εκ του σύνεγγυς διαπραγματεύσεων που έλαβαν χώρα καθ' όλη τη διάρκεια του περασμένου έτους, ο μεσολαβητής των Ην. Εθνών Αλβάρο Ντε Σότο έχει καταλήξει σε ένα αρχικό περίγραμμα λύσης που - σύμφωνα με απόλυτα έγκυρες πληροφορίες - προβλέπει μια κυριαρχία για την Κύπρο και απορρίπτει την απαίτηση Ντενκτάς για αναγνώριση του τουρκοκυπριακού μέρους ως ανεξάρτητου κράτους. Η πρόταση στην οποία έχει καταλήξει ο γ. γ. του ΟΗΕ αναφέρει ότι «η Κύπρος θα πρέπει να έχει μια διεθνή νομική προσωπικότητα. Οποιο και αν είναι τελικά το καθεστώς των δυο συστατικών κρατών (component states) θα πρέπει από τις διαπραγματεύσεις να προκύψει ένα κυρίαρχο (sovereign), αδιάλυτο (indissoluble), κοινό κράτος (commonstate)».

Υποστήριξη στο Ελσίνκι

Ο άνθρωπος που θα αναλάβει εκ μέρους των ΗΠΑ την υλοποίηση αυτής της νέας προσπάθειας είναι ο ειδικός συντονιστής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για το Κυπριακό, Τομ Γουέστον, που διορίστηκε από τον Μπιλ Κλίντον το 1999 και διατηρήθηκε στη θέση αυτήν από τον Τζορτζ Μπους.

Σε συνέντευξη του στην «Κ» ο κ. Γουέστον εκφράζει την απόλυτη υποστήριξη των ΗΠΑ στην απόφαση του Ελσίνκι και εμμέσως πλην σαφώς εξηγεί πως η Ουάσιγκτον δεν θεωρεί την επίλυση του προβλήματος ως προϋπόθεση για την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.

Χαρακτηρίζει το διάστημα μέχρι το τέλος του έτους κρίσιμο και αφήνει να εννοηθεί ότι το φθινόπωρο θα υπάρξει «κινητικότητα». Αν και ο ίδιος αποφεύγει να εκφράσει αισιοδοξία ή απαισιοδοξία σε ό,τι αφορά την πιθανότητα επανέναρξης των συνομιλιών υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, αρμόδιος αξιωματούχος χαρακτήρισε «καθοριστικό» μήνα τον Σεπτέμβριο.

Ο κ. Γουέστον δηλώνει ότι η κυβέρνηση Μπους θέλει να λύσει το Κυπριακό, και ως ένδειξη της σημασίας που αποδίδει στο θέμα ο Κόλιν Πάουελ παραθέτει την απόφαση του αρχηγού της αμερικανικής διπλωματίας να συναντηθεί τόσο νωρίς με τον κ. Κασουλίδη, αλλά και να συζητήσει σε βάθος το θέμα με τους κ. Παπανδρέου και Τζεμ.

Διαμόρφωση πολιτικής

Σύμφωνα δε με πληροφορίες, ο Κόλιν Πάουελ έχει καταστήσει σαφή στον Ισμαήλ Τζεμ την επιθυμία των ΗΠΑ να επαναρχίσουν οι συνομιλίες Κληρίδη - Ντενκτάς και του έχει ζητήσει να επιδείξει η τουρκική πλευρά ευελιξία, έτσι ώστε να υπάρξει λύση στο πλαίσιο της πορείας της Κύπρου προς την Ε.Ε., διότι σε αντίθετη περίπτωση μόνο απώλειες θα έχουν τόσο η Αγκυρα όσο και οι Τουρκοκύπριοι.

Ταυτόχρονα, για πρώτη φορά βρίσκεται σε τόσο υψηλή θέση στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ (No. 3 στην ιεραρχία) ένας από τους καλύτερους γνώστες των ελληνοτουρκικών σχέσεων και του Κυπριακού, ο υφυπουργός Εξωτερικών Μαρκ Γκρόσμαν που χειρίστηκε από διαφορετικά αξιώματα τις σημαντικότερες εξελίξεις της τελευταίας πενταετίας στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Κατά την κρίση των Ιμίων (1996) ήταν πρέσβης στην Αγκυρα, ενώ κατά τη θητεία του ως βοηθός υπ. Εξωτερικών για ευρωπαϊκές υποθέσεις (1997-2000) υπεγράφη η συμφωνία της Μαδρίτης και άρχισαν οι συνομιλίες Κληρίδη-Ντενκτάς (το καλοκαίρι του '97), σημειώθηκε η κρίση των S-300 (1997-98), ξέσπασε η υπόθεση Οτσαλάν, εγκαινιάστηκε η ελληνοτουρκική προσέγγιση, άρχισαν οι συνομιλίες για το Κυπριακό και ακολούθησε η απόφαση του Ελσίνκι (όλα εντός του 1999). Ο κ. Γκρόσμαν θα εποπτεύσει την όλη προσπάθεια που θα κληθούν να υλοποιήσουν οι πρέσβεις Γουέστον, Μίλερ (Αθήνα), Πίρσον

(Αγκυρα) και Μπάντλερ (Λευκωσία). Καταθέτοντας τον Μάρτιο στη Γερουσία ο κ. Γκρόσμαν έδωσε το στίγμα της αμερικανικής προσέγγισης στο καθοριστικό θέμα της κυπριακής ένταξης στην Ε.Ε., δηλώνοντας ότι «η Ε.Ε. είναι ο στόχος και πρέπει να καταφέρουμε να διασφαλίσουμε ότι οι κάτοικοι της Κύπρου, είτε στον Βορρά είτε στον Νότο, θα έχουν την ευκαιρία να εισέλθουν στην Ε.Ε., και για να το κάνουν αυτό θα χρειασθεί να λύσουν το πρόβλημα». Προειδοποίησε έτσι τους Τουρκοκύπριους ότι για να επωφεληθούν οικονομικά και κοινωνικά από την ένταξη στην Ε.Ε. πρέπει να λύσουν το πρόβλημα, αλλά και τους Ελληνοκύπριους ότι για να εισέλθουν στην Ε.Ε. ίσως χρειασθεί να λύσουν πρώτα το πρόβλημα. Μιλώντας την περασμένη εβδομάδα σε συνέδριο αποδήμων Κυπρίων στην Ουάσιγκτον, ο κ. Γκρόσμαν δήλωσε πως «η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. θα ήταν πολύ θετική εξέλιξη και αυτή η προοπτική θα πρέπει να λειτουργήσει ως κίνητρο για όλους». Αυτή είναι και η βασική αρχή πάνω στην οποία θα κινηθεί ο κ. Γουέστον τους επόμενους μήνες. Θα ήταν σφάλμα πάντως να παραγνωρισθούν οι αμφιβολίες που εκφράζουν αρμόδιοι κύκλοι για το κατά πόσον είναι δυνατόν να εισέλθει στην Ε.Ε. μια διαιρεμένη Κύπρος. Μεταξύ αυτών είναι και ο υπεύθυνος πολιτικού σχεδιασμού του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Ρίτσαρντ Χάας που έχει χαρακτηρίσει «δύσκολη» μια τέτοια εξέλιξη.

Αμφιβολίες

Αμφιβολίες εξέφρασε πριν από λίγες ημέρες και ο πρώην συντονιστής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για το Κυπριακό επί κυβερνήσεως Μπους του πατρός, Νέλσον Λέτски, που είναι βαθύς γνώστης του προβλήματος και θα καταθέσει γι' αυτό την Τρίτη στο Κογκρέσο (μαζί με τους Ιάν Λέσερ της RAND και Τζον Συτιλιδη του Κέντρου Δυτικής Πολιτικής). Σε κλειστή συζήτηση για το Κυπριακό που έγινε στο Ινστιτούτο CATO της Ουάσιγκτον, ο κ. Λέτски προειδοποίησε ότι η Τουρκία δεν δείχνει πρόθυμη να συμφωνήσει σε λύση και θα πρέπει η ελλαδική και η ελληνοκυπριακή πλευρά να περιμένουν σκληρή τουρκική αντίδραση όταν φθάσει η ώρα της ένταξης.

Οι ΗΠΑ υποστηρίζουν ό,τι λέει ακριβώς η απόφαση του Ελσίνκι

-Πόσο πρόκειται να ασχοληθεί η κυβέρνηση Μπους με το Κυπριακό;

-Η κυβέρνηση Μπους ενδιαφέρεται για το Κυπριακό όσο και η προηγούμενη κυβέρνηση. Γι' αυτό και άρχισε να ασχολείται με το θέμα από πολύ νωρίς.

-Πόση σημασία αποδίδει σε μια λύση του προβλήματος ο κ. Πάουελ;

-Ο υπουργός Εξωτερικών ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για το Κυπριακό. Το έχει συζητήσει σε βάθος με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Με τους κ. Παπανδρέου και Τζεμ, όπως φυσικά και με τον κ. Κασουλίδη. Το γεγονός ότι έσπευσε να συναντηθεί και με τους τρεις αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του αποτελεί έμπρακτη απόδειξη του ενδιαφέροντός του. Έχει μιλήσει δημόσια για την Κύπρο και στο Κογκρέσο. Γνωρίζω ότι ενδιαφέρεται και θα εργασθεί σκληρά πάνω στο θέμα αυτό.

-Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να εμπλακεί και προσωπικά ο ίδιος, όπως έκανε με το ζήτημα του Ναγκόρνο-Καραμπάχ;

-Είναι δυο τελείως διαφορετικά προβλήματα, με διαφορετικές παραμέτρους και θα έλεγα ότι δεν μπορεί κανείς να κάνει παραλληλισμούς και συγκρίσεις.

-Θα παραμείνετε στη θέση σας και με τη νέα κυβέρνηση; Γιατί γράφτηκε ότι ίσως αποχωρήσετε σύντομα.

-Διάβασα και εγώ κάποιες εικασίες στον κυπριακό τύπο, που όμως δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Είμαι εδώ και θα συνεχίσω να εργάζομαι πάνω στο πρόβλημα.

-Ποια είναι η θέση των ΗΠΑ έναντι της ένταξης της Κύπρου στην Ε.Ε.;

-Οι ΗΠΑ υποστηρίζουν την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. και πιστεύουν ότι η ενταξιακή διαδικασία μπορεί και είναι υποβοηθητική της προσπάθειας για την εξεύρεση συνολικής λύσης. Γι' αυτόν τον λόγο υποστηρίζουμε τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής του Ελσίνκι, όπως φυσικά και τις προσπάθειες του γ. γ. του ΟΗΕ.

-Αρα, υποστηρίζετε και τη σχετική αναφορά της απόφασης του Ελσίνκι που λέει ότι η Κύπρος θα εισέλθει στην Ε.Ε. και χωρίς λύση του προβλήματος.

-Οι ΗΠΑ δεν είναι μέλος της Ε.Ε. και άρα δεν παίρνουμε εμείς αυτή την απόφαση, αλλά απαντώντας στην ερώτησή σας για το ποια είναι η πολιτική μας, και επειδή μόλις μου επισημάνετε τι αναφέρει η απόφαση του Ελσίνκι, σας λέω ότι την υποστηρίζουμε και έτσι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήξατε είναι σωστό.

-Οι ΗΠΑ θεωρούν, λοιπόν, ότι η λύση δεν αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη.

-Αυτό λέει η απόφαση του Ελσίνκι.

-Με δεδομένη την επικείμενη ένταξη, εργάζεστε με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για επανέναρξη των συνομιλιών;

-Το χρονοδιάγραμμα είναι σαφές και τίθεται εκ των πραγμάτων. Η Ε.Ε. αποφάσισε στη Νίκαια ότι τα νέα μέλη θα πρέπει να συμμετάσχουν στις ευρωεκλογές του 2004. Με δεδομένο ότι για να γίνει αυτό θα πρέπει η ένταξή τους στην Ε.Ε. να έχει επικυρωθεί από όλες τις χώρες, μια διαδικασία που θα διαρκέσει έναν με ενάμιση χρόνο, πάμε στις αρχές του 2003. Τώρα, επειδή η τελική πολιτική απόφαση της Ε.Ε. πρέπει να ληφθεί τουλάχιστον έξι μήνες πριν αρχίσει η διαδικασία των επικυρώσεων, φθάνουμε γύρω στις αρχές με μέσα του 2002. Δεν θέλω να μιλήσω για συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, αλλά εκ των πραγμάτων εάν πρόκειται να έχει επιτευχθεί συνολική λύση έως τότε, θα πρέπει να αρχίσουν και να διεξαχθούν σοβαρές και ουσιαστικές διαπραγματεύσεις μέσα στους επόμενους έξι με οκτώ μήνες. Οι επόμενοι μήνες του τρέχοντος έτους είναι λοιπόν κρίσιμοι.

-Είστε αισιόδοξος ότι θα γίνει αυτό;

-Δεν θέλω να εκφράσω ούτε αισιοδοξία ούτε απαισιοδοξία. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι εργαζόμαστε μεθοδικά και υπάρχουν κάποια στοιχεία που με κάνουν να πιστεύω ότι προχωρούμε προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν πρόκειται να υπεισέλθω σε λεπτομέρειες των προσπαθειών μου.

-Αρα, θα επαναρχίσουν συνομιλίες.

-Κοιτάζτε, είχαμε επιτύχει πρόοδο, οι συνομιλίες προχωρούσαν και σταμάτησαν από το ένα μέρος. Και αυτό το μέρος θα πρέπει να καταλάβει ότι πρέπει να επιστρέψει στις συνομιλίες. Και πάνω σε αυτό εργάζομαι.

-Επίκειται επίσκεψή σας στην περιοχή;

-Δεν έχω άμεσα σχέδια για να μεταβώ στην περιοχή. Αλλά ταξιδεύω, και διατηρώ συχνή επικοινωνία και έχω διαβουλευθείς με τους οργανισμούς και τις χώρες που ασχολούνται σε βάθος με το θέμα όπως είναι τα Ην. Έθνη, οι χώρες της Ε.Ε. και η Ρωσία. Θα μεταβώ στην περιοχή αμέσως μόλις υπάρξει κάποιο στοιχείο προς την επίτευξη του πρωταρχικού μας στόχου που είναι η επανέναρξη των συνομιλιών.

-Τι λέτε στην Αγκυρα για να την πείσετε να συνεργασθεί;

-Οτι η επίτευξη λύσης είναι προς το συμφέρον της τουρκοκυπριακής κοινότητας, και φυσικά της Τουρκίας. Όλοι θέλουν να επωφεληθούν από το υψηλό βιοτικό επίπεδο της Ευρώπης. Γι' αυτό άλλωστε θεωρούμε ότι είναι προς το συμφέρον της Τουρκίας να εισέλθει και αυτή στην Ε.Ε., εξέλιξη που, όπως γνωρίζετε, υποστηρίζουμε απόλυτα.

-Τι περιμένετε από την επικείμενη απόφαση ανανέωσης της θητείας της UNFICYP;

-Δεν έχω λόγο να πιστεύω ότι θα υπάρξει κάτι διαφορετικό από αυτά που έχουν υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια. Η ειρηνευτική δύναμη στην Κύπρο θα συνεχίσει το έργο της.

Ημερομηνία : 10-06-2001

Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

Κλείσιμο

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ